

CRAFTSMANSHIP

Няхай жыве Беларускі Народ!

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі:
ВІЛЬНЯ, ЗАВАЛЬНАЯ 6. (Wilno, Zawalna 6.).
Рэдакцыя адчынена штогодня ад 9 да 3 гадзіны апрача сьвята.
Рэдактар прыймае ад 12 да 2 гадзін.

HIBA

Зямля Сяластву бяз выкупу!

Падпіска:

на адзін месяц — 1 зал., на 3 месяцы — 2 зал.,
на 6 месяцаў 4 зал., на год — 8 зал.
Для заграніцы удвая даражай.
Аплата надрукаванага залежыць ад рэдакцыі

ОРГАН БЕЛАРУСКАГА СЯЛЯНСКАГА САЮЗУ

Зымена выбарнага закону.

У канстытуцыйнай камісіі Сойму ідзе разгляд чатырох праектаў аб зьмене выбарных законаў да ўставадаўчых палатаў Сойму і Сэнату. Гэтыя чатыры праекты паданы правізовымі клубамі: людова-нарадовым саюзом, (Z. L. N.—эндэкі) польскай народнай партыяй) P. S. L.—Пяст), хрыстиянскай дэмакрацый (Ch. D.—хадэкі) і клубам хрысціянска-нацыянальным (Ch. N.). Гэтая чацьвёрка належыць да найбуйнейшай, часткі соймавай рэпрэзэнтатыўнай. Яна прадстаўляе: купцоў, прамыслоўцаў, банкіраў, абшарнікаў, клер і нарэшце, тут ідзе як па драбінцы, дробная шляхта і заможныя „кулакі“, агулам кажучы — буржуазія. Як бачым, дык у гэты склад палітычнай групіроўкі ўвашлі выключна, самыя консерватыўна-рэакцыйныя партыі.

Зьмена выбарнага закону нас бязумоў-
на цікавіць, дык дзеля гэтага самага, хо-
чадца прытачыць некалькі сваіх увагаў.
Але, перадусім, мусім пазнаёміцца, хоць
павярхойна, з агульнымі асновамі кожнага
праекту.

Пасол Гломбінскі, які рабіў даклад камісіі адзначыў, што эндэцкі праект, падрабязна апрацаўаны, мае на мэце ўмацаваць рэпрэзэнтацыю (прадстаўніцтва) заходнай і сярэдняй часткі краю, гэта знача: Пазнані, Заходнай Галічыны і Кангрэсоўкі ці караной Польшчы, з паглядаў на большую падатковую і гаспадарча-культурную сілу жыхарства ў параўнаньні з жыхарствам усходнай часткі краю, г. з. — беларускіх і ўкраінскіх замель.

Гэта самае высказывае і праект хадэкаў, хіба толькі і з тэю розніцаю, што эндэкі хочуць, каб было паслоў 224 і сэнатараў 56, а хадэкі — каб было 320 паслоў і 80 сэнатараў.

Праект „Пяста“ і Ch. N. таксама падобны адзін аднаго; іх агульнаю харктэрнаю адзнакаю ёсьць тое, што яны жадаюць, на аснове іх праектаў, дап' ураду паўнамоцтвы выдаць у форме распіара-дзэння новы выбарны ў Сойм і Сэнат закон. Лічба паслоў на можа перавышаць 300, з якіх $\frac{1}{6}$ праходзіць па дзяржаўным спіску (рэшта з выбарных акругоў). Выбary (галасаванье) адбываюцца не па спісках, а на індывідуальных (паасобных) кандыдатаў. Кандыдат, які выстаўляецца партыяй, якая на мела 15 паслоў у старым Сойме, павінен прадставіць 1000 подпісаў выбаршчыкаў якія падтымліваюць, яго кандыдатуру, або залажыць 2.000 злотых золатам, якія пайдуць на карысць скарбу, калі кандыдат не атрымае 100 галасоў. Што-ж можна прыкметіць з гэтакай паста-ноўкі справы? — Жаданье польскае буржуазіі, цераз пасярэдніцтва розных узако-

Ф. Ярэміч.

Беларусы, іх сучаснае палітычнае падажэнне і іх імкненныі.*)

Беларускі народ належыць да сям'і ўсход-
не-славянскіх народаў і займае тэрыторыю каля
350.000 квадр. км. у вадастоках верхняга Дня-
пра, Дзьвіны, а таксама верхняга і часткава
сяродняга Нёману. Усёды на гэтым абшары
Беларусы жывуць густаю масаю, якая стано-
віць пераважную большасць тутэйшага жи-
харства (ад 70 да 90%).

Сусьветная вайна, якая многім эўропейскім народам прынясла вызваленіе з адвечнай няволі, вольнасьць і незалежнасьць—для Беларусаў скончылася падзелам беларускай нацыянальнай тэрыторыі паміж трамя дзяржавамі: Саюзу Сац. Рад. Рэспублік, Польшчы і Латвіі. Гэтакім чынам у Саюзе Сац. Рад. Рэспублік у сучаснасьці знаходзіцца каля 8 міліёнаў Беларусаў, займаючы там абшар каля 250 тыс. кв. кіл., у Польшчы болей 2 міліёнаў, на абшары каля 100.000 кв. кіл., да Латвіі далучана не-вялікі абшар беларускай зямлі з жыхарствам 200.000 душ. Акрамя гэтага ёсьць на Сібіры блізка міліёна Беларусаў, а ў Злучаных Штатах Паўночных Амерыкі болей за $\frac{1}{2}$ міліёна беларускіх эмігрантаў. Агульная лічба Беларусаў выносіць каля 12 міліёнаў.

З рэлігійных паглядаў $\frac{4}{5}$ Беларусаў належаць да праваслаўнай царквы, $\frac{1}{5}$ — каталікі. У Заходній Беларусі Беларусаў - каталікоў ёсьць 50 проц.

Культурны съвет мала пайнфармаваны аб

адраджэнъні беларускага народу, які ў перадваенных гадох, пад уплывам Рasei, быў залічаны да расейскага народу. У запраўднасці ў 19 сталецьці беларускі народ, падобна як і іншыя славянскія народы—адрадзіўся і паміма страшнага ўціску з боку расейскіх урадаў і надта сільных культурна-рэлігійных уплываў заходняга суседа, г. зн. Польшчы, пачаў закладаць першы фундамант уласнага гмаху нацыянальнай адзінкі. Паўстаюць тагды першыя культурныя беларускія арганізацыі, першыя беларускія кніжкі (якія з прычыны забароны друкавання пранікалі з заграніцы), а па выбуху расейскай рэвалюцыі 1905 году—першыя беларускія газэты. Тагды ўжо беларускі нацыянальны рух перакідаецца на чиста палітычнае поле. Беларусы далучаюцца да агульнага дамагання: перабудовы расейскай імперыі на асновах тэрыторыяльнай аўтаноміі, пераформавання яе ў федэрациі нае гаспадарства, ў якім Беларусь павінна становіць асобную дзяржаўную адзінку. Але-ж паварот рэакцыі ў наступных гадох ізноў затрымаў свабоднае раззвіццё нацыяяльнага беларускага руху. Затрымаў, але-ж —не здушыў.

^{*)} Гэты артыкул пасла Ф. Ярэміча зъмешчаны у № 1—2 месячніка „Natio”, выдаваным нацыянальнымі меншасцямі упольскай, нямецкай, французскай і ангельскай мовах, як надта цікавы падаем і у „Сялянскай Ніве” знаемячы нашых чытачу з напрамкам часопісі.

коненых загародак, не дапусьціць, каб у
Сойм прашлі прадстаўнікі бяднейшых кля-
саў, а асабліва—славянскіх нацыянальных
меншасьцей, ыалі праектуеца, вызначыць
меншую колькасць паслоў ад нашых замель.
Ведама, што цяжка будзе выстаўляючы па-
асобна (індывідуальна) кожнага кандыдата
сабраць 1000 падпісаў, або залажыць 2.000
зл. золатам каўцыі. Для буржуазіі гэта ня
можа быць перашкодаю, а для працоўных
масаў гэта зусім немагчыма рэч. У каго
грошы ў таго съвята,—кажа прыказка,—
за грошы ўсё можна—гавора другая.

Вышэй гаварылася, што на будзе прынята кандыдатура, калі яе выстаўляе партыя якая на мела ў папярэднім Сойме 15 паслоў. Дык вось, гэты, ды наагул усе прыведзяны аргументы, могуць пашкодзіць толькі нам, а знача на супроць нас скіраваны ўсе буржуазныя праекты аб зьменене выбарнага закону.

Якое-ж становішча, у адносінах да праектаў польскіх буржуазных клубаў, па- вінна заняць мы?

— Заўсёды, як кажа прыказка — з усіх злыбяд трэба выбіраць найменшую, азнача, як бы на быў благім старавыбарны закон, усё-ж такі ён ёсьць лепшы за той новы, які можа толькі зьявіцца. Нашы паслы, як прадстаўнікі беларускага народу, будучы ў Сойме ўсё-ж такі змушаюць польскі ўрад, час ад часу, хоць крыўым вокам зірнуць на нас і задумачца.. Калі-ж

мы ўтрацім іх, дык тагды на нас ня будуць аглядатца, а газэты нашішуть, што Беларусаў зусім німа і на адсутнасці беларускага прадстаўніцтва ў Сойме, будуць грунтаваць свае вывады. Мэта ўсіх чатырох праектаў ёсьць імкненнем толькі да гэтага і затым да ўсіх праектаў зъмены выбарнага закону мы можам аднясьціся крытычна і выступіць праці іх.

Ёсьць яшчэ адна вестка, што ўрад не згаджаючыся з гэтымі эндаецкап-пястова-хіенскімі праектамі, цераз пасярэдніцтва аднаго з соймавых клюбаў, выступіць з уласным праектам. Трэба ведаць, што для нас ён лепшы ня будзе! Пры гэтым, таксама трэба ведаць, што калі папярэдня імкненіі і сучасныя праекты некатарых соймавых клюбаў ня мелі і ня маюць пасъехаў, дык урадавы праект найхутчэй можа прайсці і прыняцца як закон. Наагул, сучасны ўрад ня прыступіць да выбараў са старымі прыладамі. Пры сучаснай палітычнай сітуацыі ўрад праіграе, дык адчуваючы гэта, будзе шукаць выхаду.

Усё гэта ясна даказвае, што нам Беларусам трэба арганізавацца, бо толькі арганізаваным парадкам, мы зможам абараніць сябе. Дык, каму дорага наша будучына павінен неадкладна ўпісацца ў свой Беларускі Сялянскі Саюз цяпержа, каб потым меней стагнаць ды охапць. Толькі праз свае беларускія арганізацыі зможам здабыць усоналежныя нам правы.

Бо, калі з прычыны расейскай рэвалюцыі 1917 году ўпаў царызм, а з яго ўпадкам парваліся акты адвечнай няволі, якія скавалі ўсе народы, пражываючыя на абышнай тэрыторыі расейскай дзяржавы, дык адраджэнскі нацыянальны беларускі рух строма пакаціўся наперад. Ужо першы агульна-нацыянальны беларускі зьезд, скліканы ў Менску ў сакавіку 1917 г., не здаволіўся выстаўлянім Беларусамі даўней імкненінем да тэрыторыяльнай аўтаноміі ў межах ўсерасейскай федэрациі. Зьезд пашоў на крок далей, бо паклікаў да жыцьця Беларускі Нацыянальны Камітэт, які пачаў выконваць на нацыянальным беларускім абшары функцыі кіраунічай урадавай інстытуцыі. Калія Камітету згуртаваўся цэлы рад іншых беларускіх арганізацый, як: Цэнтральная рада Беларускіх Партияў і Арганізаціяў, Беларуская Вайсковая Рада, Беларуская Вялікая Рада і інш.

Ад таго монанту вядзенца з вялікім запалам і энэргіяй арганізацыйная праца, маючая на мэце прыгатаваньне беларускага народу да поўнай палітычнай незалежнасці. Рэзультатам тэй працы быў Усебеларускі Кангрэс, які адбыўся ў Менску ў днёх 18—31 сінтября 1917 г.

На той Кангрэс прыбылі прадстаўнікі ўсіх беларускіх земель (у тым і заходніх, якія былі ў той час пад нямецкай вайсковай акупацыяй) у лічбе калія 2000 асобаў.

Аднак-ж аэты Кангрэс не закончыў працы, бо расейская бальшавікі, якія ў той час, як рэзультат каstrychnікавага перавароту дайшлі да ўлады — аружана занялі ўсходнія часткі беларускай нацыянальнай тэрыторыі, а таксама Менск і разагналі кангрэс, які абрадаваў там. Ізноў настаў пэрыяд заўсёдной барацьбы. Заходнюю частку беларускай тэрыторыі займала нямецкая войска, але ўжо на канчатку, калі рэвалюцыйная бура на многа заціхла і Немцы адсунулі з Менску бальшавіцкую войску, дык 25 сакавіка 1918 году Рада Беларускай Народнай Рэспублікі выбраная на вышэй успомненым кангрэсе, аўвясціла поўную дзяржаўную незалежнасць Беларусі.

Гэты акт мае для беларускага народу вялікае, эпохвае значэнне, дзяля таго, што лёзунг незалежнасці з таго часу становіцца праводнай думкай усяго беларускага палітычнага руху. Паміма гэтага, калі скончылася сусветная вайна і нямецкая войска вярталася з ўсходняга фронту на Бацькаўшчыну, дык Беларусь ізноў папала ў вір узаемнай барацьбы паміж яе ўсходніх і заходніх суседзяў, і нарэшце, ўсходняя часць яе тэрыторыі папала ў межы Саюзу Сац. Рад. Рэсп., заходняя ж — у межах польскай дзяржавы. Мір у Рызе, заключаны паміж Польшчай і Радамі вясною 1921 г., гэты стан зацвердзіў.

Ужо ў часе першай акупацыі беларускіх земель у 1918 годзе — бальшавікі, лічачыся з незалежніцкім імкненіем беларускага народу, на конфэрэнцыі расейскай камуністычнай партыі ў Смаленску 26 сінтября 1918 г. пастаравілі, што прызнаюць неабходным стварэнне Незалежнай Беларускай Савецкай Рэспублікі. Бальшавікі выразна тагды адзначылі, што твораць гэта ў мэтах выкарыстання незалежніцкага беларускага руху для бальшавіцкай беларускага народу і каб запэўніць сабе ўплывы на беларускія народныя масы. Не паддаецца сумліву, што гэтыя прычыны адзыграваюць значную ролю ў бальшавіцкай палітыцы адносна Беларусаў сёньняшняга дня.

Па ўтрыманыні бальшавікамі ўлады на ўсходніх беларускіх землях, па рысім даговоры, урад Беларускай Соц. Рад. Рэспублікі ўрадаў ў Менску, а абшар тae рэспублікі ахапляе толькі 110.000 км.², з 4½ міліёнамі жыхарства. Рэшта беларускіх земель на ўсходзе з жыхарствам калія 5 міліёнаў уходзіць у склад Расейскай Радавай Рэспублікі, а гэта становіцца не зьбіты доказ, што бальшавікі сур'ёзна на думаюць аб задаваленіні, нацыянальн. аспірацыяў (імкненіяў) Беларусаў, а даюць Беларусам толькі мінімальную ўступкі, паддаючыся імкненіям беларускіх мас.

Ня гледзячы на гэта беларускі нацыянальны рух у Радавай Беларусі пашыраецца і набірае што раз большыя сіл і разгону (размаху). Культурная праца, праўда, з неабходнасці, якая вядзенца ў бальшавіцкім духу, учыніла галоўна ў апошніх гадох, прыкметныя поступы. Народнае школьніцтва, сярэднє і вышэйшае ў Радавай Беларусі пераважна збеларушчана. Пашыраецца беларуская навука і мас-тэктва.

Як жо ўспаміналі мы, заходняя частка беларускай нацыянальнай тэрыторыі знаходзіцца ад часу падпісання рыскага трактату ў межах польскай дзяржавы.

Згодна афіцыяльнай польскай статыстыкі, на дзень 30.IX. 1921 году, было ў Польшчы 1.172.955 Беларусаў, аднак не паддаецца сумліву, што лічба гэта ёсьць шмат ніжэйшая ад запраўднай і што надта паважны процэнт Беларусаў — каталікоў упісаны ў рубрыку „Паліакі“.

Праўна-дзяржаўную падставаю палажэння беларускага народу ў Польшчы ёсьць пе-

радусім польская канстытуцыя, далей цэлы рад адумысных уставаў (напр. языковыя уставы), а паміж іншымі таксама падпісаны Польшчы ў Вэрсалі трактат аб ахове правоў г.зв. нацыянальных меншасцяў. Усе гэтыя уставы і міжнародныя гарантыві, праўда, прызнаюць Беларусам пэўныя мінімальныя палітычныя, культурныя і эканамічныя права, але-ж у запраўднасці, дык астаюцца яны толькі на паперы. Ані водная з гэтых уставаў ня ўведзена ў адносінах да Беларусаў у жыцьцё.

І гэтаук у найгалаўнейшых для Беларусаў пытаннях, — пачаткавай народнай асветы, крыўда Беларусаў ёсьць яскравай і проста кідаецца ў очы. На сотні народных школаў ў беларускіх вёсках, няма на абшары польскай дзяржавы ані водной дзяржаўнай ці самаўрадавай беларускай школы, калі ня лічыць 5 мяшаных польска-беларускіх школаў, г.зв. утраквістичных. Масавыя імкненія беларускага народу, які ўсюды дамагаецца закладаньня беларускіх школаў, астаюцца бяз вынікаў. За падаткі съязгваныя дзяржаўнай з беларускага народу адчыняюцца чиста польскія школы, якія палёнізуюць Беларусаў. Таксама ня можна атрымаць дазволу на адчыненне прыватных беларускіх школаў, а калі ўжо дзялі гэтаук дазвол Беларусы атрымаюць, дык ізноў нельга дабіцца зацверджаньня вучыцялі Беларусаў. У народных школах на беларускіх землях вучаць вучыцялі Паліакі, прысланыя з каранной Польшчы, беларускія вучыцельства астаюцца бяз працы, а дзеля таго бяз сродкаў да жыцьця.

Валасны і павятовы самаўрад ісцінне на беларускіх землях толькі на паперы. Усюды ўпраўляюць вызначаныя ўладаю старосты, якія ізноў паслугуюцца адміністрацыйна-паліцыйскімі ворганамі. Нават валасныя войты не выбіраюцца жыхарствам, а назначаюцца старостамі. Пабочныя валасныя рады і павятовыя сеймікі мусяць выканоўваць волю войтаў і старостаў. Валасныя рады, калі яны хочуць гаспадарыцца самаўладна, разганяюцца. Калі якія небудзь з іх адважацца на якое самадзеявае выступленне, якое не адпавядае жаданням мясцове ўлады, гэта вядзе за сабою перасыльданьні, а нават арыштаваньні некаторых сябраў гэтых радаў.

Уся політычная адміністрацыя ёсьць у руках польскіх урадоўцаў, прысланых пераважна з караных польскіх правінцыяў: Кангрэсоўкі і Заходнія Галіцы. Беларусы ад гэтай адміністрацыі ёсьць зусім адсунуты. Ня ведачы і не разумеючы ўмоваў і патрэбаў тутэйшага жыхарства, гэтыя ўрадоўцы, надта часта зъвізгуюцца над Беларусамі, а вышэйшыя ўлады таляруюць гэта і вінаватых не караюць.

Гаспадарчая палітыка дзяржавы цалком кіруеца проці Беларусаў.

Яшчэ перадваенны стан рэчаў на беларускіх землях, якія ў сучаснасці належаць да Польшчы, быў надта пенармальны. Праўда, ёсьць гэта абышнай тэрыторыя, але-ж на гэтым шырокім прасторы — прыдатнай зямлі ёсьць ёма, дык на малым кавалку прыдатнай зямлі таўчэцца маса беднага земляробскага жыхарства, якое сядзіць на карлаватых гаспадарках і ў запраўднисці вядзе жыцьцё земляробскага пралетарыяту. А пры ўсім гэтым — палавіна ўсяго вышэй адзначанага аблешчуць да вялікіх зямельных уласнікаў, пераважна Паліакоў. Толькі дваровая служба і работнікі Паліакоў. Толькі дваровая служба і работнікі Паліакоў. Толькі дваровая служба і работнікі Паліакоў.

Дзеля гэтай няпридатнай зямлі гушчыня жыхарства і наагул згуртаванье даходзіць да нормы, якая ісцінне і на этнографічна польскіх землях. Гэтыя ўмовы пагаршаюцца яшчэ ад поўнай адсутнасці прымесловасці, дык, на малым кавалку прыдатнай зямлі таўчэцца маса беднага земляробскага жыхарства, якое сядзіць на карлаватых гаспадарках і ў запраўднисці вядзе жыцьцё земляробскага пралетарыяту. А пры ўсім гэтым — палавіна ўсяго вышэй адзначанага аблешчуць да вялікіх зямельных уласнікаў, пераважна Паліакоў. Толькі дваровая служба і работнікі Паліакоў.

І вось, ужо за расейскіх часоў сярод беларускага насялення з Заходнім Беларусі панаваў страшны зямельны голад. Выяўлялася гэта ў масовай эміграцыі беларускага сялянства ў Амерыку і на Сібір. У сучаснасці пад польскімі ўрадамі, палажэнне стала проста катастрофічным. Вайна, ваеннае зынішчэнне і наступны першы ўзбряццяй на гаспадаркі давялі беларускага жыхарства да жахлівай матэрыяльнай галіты. Да сёньняшняга дня не адбудавана 50 проц. зънішчаных вайною гаспадарак; частка жыхарства да гэтых часоў праўляе ў зямлянках.

Можа здавацца, што гучна праклямаваная зямельная рэформа, прынамся часткова аздаровіць фатальныя аграрна-грамадскія адносіны ў Заходнім Беларусі. Але-ж запраўднисць выявіла ілжыўшасць тых надзеяў. Зямельная рэформа, праўда, праведзена, але адабраная ад вялікіх земляўласнікаў зямлі, пераважна не Паліакоў, аддана выключна прышлым з Заходу польскім цывільным калёністам і вайсковым асаднікам.

У сувязі з гэтым сітуацыя ёсьць шмат горшча цяпер, чым перад вайною. Бо ў сучаснасці пасыля праведзенай калёнізацыі страцілі варштат працы і фундамант экзистэнцыі

Маленькі фэльетон.

Пан і конь.

Неяк здарылася мне пагаварыць аб беларускай долі, яядолі і наагул беларускай справе з панам-абшарнікам, ды пры гэтым, хоць нерадавітн, але-ж усё такі з Паліакам. Ваўка да лесу цягне, гэтаук кажа прыказка, гэтаук сама стала і з намі. Ведаючы маю прыналежнасць да беларускага руху, пан зразу завёў гутарку аб гэтым, ды пачаў выкладаць свае пагляды на беларускасць.

— Нічога ня будзе з вашага руху, — кажа пан, — бо няма згоды паміж Беларускім Народам, які разбіўся на розныя партыі, якія толькі тое і робяць, што грызуцца самі з сабою зьядаючы адны адных.

— Не, гэта як та, — кажу я — праўда, няма што казаць, што наша шматпартыянасць школна для нас, але-ж трэба ўзяць пад увагу і тое, што наш народ апынуўся ў трагічным стане, ды увесь яго рух і разбежнасць ёсьць шукальне дарог да выхаду з гэтага стану, да съветлай будучыні ставячы сваім дасягнінем адну мэту, адзін Гедзіл...

Дык — кажу далей я — на мой пагляд на падта страшна тое, што Беларускі Народ да сваей вялікай мэты ідзе некалькімі дарогамі: гэта дасць магчымасць ісці да мэты з усіх бакоў ды, цераз гэта, перамагчы туу пакуту, ад якой мы гэтаук голасна кричымо цяпер!

— Ну, а што з вашага крику — заявіў неяк іранічна пан!

Другі разам дык вось як сталася. Вязе вялікі воз дроў адзін селянін і на дарозе здарылася, што конь на коўзку, абледзялуючы горку ніяк усьцягнуць ня можа. Падхаджу я і яшчэ двух хлапцоў, а ўсе разам памагаем мы каню. Конь цатужыўся, нацягнуўся ды ізноў адпусціў: ніяк не бэрэ!... Даўши каню адпачыць, мы ізноў узяліся за воз, ды паганяючы каня давай кричаць гэй-гэй-гэй! ды так голасна, што аж чэрві зарагаталі! Конь натужыўся, напяяўся ды духам усыпшэр гэты воз на самую горку.

Усё гэта бачыў той пан з якім аднойчы гутарыў; цяпер ужо я адважна і съмелая кажу пану: — А што, як пан уважае, памог што-колечы крик, ці не?

— Ты — адказаў пан — выіграў. — Дык вось, — перабіў я гутарку пану; — гэтаук сама і з нашым нацыянальным Канём, калі будзем кричаць, дык пэўна усьцягнёш ён наш воз на мэтную гару, а калі будзем маўчадзь, дык ня будзем далей ехаць. Чакай пан, — кажу я яшчэ — іншым разам пэўна здарыцца, дам я прыклад на факце і аб нашай шматпартыянасці!

Шкодна толькі, што мы Беларусы спрачаемся паміж сабою, але-ж нічога не парадзіш, змушае да гэтага нас, незалежна ад нашай волі, трагічны стан нашага пакутнага жыцьця.

Жупел.

нават дворныя работнікі і фурманы з пасярод Беларусаў, якія да гэтых часоў працавалі ў вялікіх земскіх маёнтках; у рэзультате да арміі даўнейшыя малазямельныя і безземельныя далучыліся новая армія галодных вясковых пралетарыяў, павялічычы фэрмэнт і ўнутранія забурэнні на тых землях.

Польшча маніцца адступіць Вільню Літве.

Парыскі „Le Matin“ у 27 ап. мес. піша, што ў амэрыканскай часопісі „Chicago Tribune“ замешчана гэткая вестка, атрыманая з Рыгі:

Польшча здаецца скора адступіць (restituerait) Вільню для Літвы пад пэўнымі варункамі. Гэткія чуткі ходзяць у Рызе. Чугуначная лучнасьць як і тэлеграфічнае і ўсякая іншая, таксама як і дыпломатычныя зносіны маніцца быць скора наладжаны паміж Літвой і Польшчай. Сцвярджаюць, што ініцыятыву да гэтай угоды падаў Іоанн Богдан, брытанскі міністар Балтыцкіх Дзяржаваў, які цяпер робе частыя візыты ў Коўна, маючы на мэце дапаць збліжэння паміж Польшчай і Літвой. Паводле прадбачанага дагавору Польшча прызнае літоўскую прэтэнзію да Вільні. Маніцца яна ўпаўнамочыць Літвіноў упраўляць местам і пэўнай тэрыторыяй, якая ўтворыць калідор паміж Вільні і Літвой.

Замест гэтага Літвіны ўпаўнамочаць Польшчу дзяржаць у калідоры гарнізон да таго часу, аж пакуль у Рәсеi ня зьменіцца падлажэнне.

З'яўляецца толькі адна перашкода, гэта пакт ізўтральнасьці, які існуе паміж Літвой і Саветамі. Паводле гэтага пакту Літвіны ня могуць рабіць дагавору скіраванага процы Рәсеi. У Москве тлумачаць, што прадбачаны дагаворы паміж Літвой і Польшчай будуть скіраваны процы Рәсеi.

Найпраўдзіней, ўсё гэта газетныя плёткі.

Польска-Літоўская справы.

Польскія газеты яшчэ ўсё агаварваюць магчымасці польска-літоўскага паразуменія ў мэтах направы адносінаў, але як вынікае з усякага роду вестак, дык літоўскі ўрад ня хоча адказацца ад прэтэнзіі да Вільні і Горадні. Дык, на гэтакай палітычнай плошчы пакуль існуе дзівое супяречнасьць, здаецца да направы польска-літоўскіх адносінаў ня дойдзе.

З жыцьця Беларуснага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры.

Справаудаца.

Гурток Інстытуту ў Парослах, Беластоцкага пав. разъвіваецца сваёй дзеянасьці ў пачатках заснавання ня мог, як трэба, дзеля звычайных прычын, якія агулем па вёсках нашых робяць калі не немагчымай, то вельмі труднай усякую працу культурную: і людзей ніхапала і грошай ня было. Хто пакіруе сцягічным прадстаўленнем, каб яно адказаць нават элемэнтарным вымогам артызму тэатральнага, хто павядзе сьпевы, хор, хто на вёсцы надае ўсім палітуроўку артыстычную? А скуль гроши на бібліятэку, на сцену?? А ці будзе тут у заняпадшым культурна-грамадзянстве хоць якая спадлівасць, ці будзе забяспечана свабода развою з боку адміністрацыі польскай? Што ж дзіўнага, што Гурток наш слабенька выяўляў пульс свой жыцьцёў.

Але памаленьку і справа ўсёж-такі кранулась з месца. Неяк перад Усімі Святымі паставілі—пібы ў форме рэпетыцыі аканчальнай—у Парослах „Янку Канцавога“.

7.XI.26 арганізуе Гурток лекцыю, якую прачытаў кс. Рашэць, на тэму: Беларуская мова на паверхні жыцьця культурынага ў стараўнасці.

Больш-менш у гэтым часе адбылося ў суседніх вёсках Фастах з'арганізаваную Гуртком, сцэнічнае прадстаўленне: ігралі „Выбары старшыні“ і „Зыянтэжанага Саўку“.

15.II.27 паліцыя рабіць рэвізию ў Гуртку, тэрорызуе сяброў. Пячатка, усе брашуркі беларускія канфіскуюцца.

На гэдзючы на гэта Гурток працуе далей. Складае заяву ў Староства аб алчыненію бібліятэкі-чытальні ў Парослах. Выпісывае на златах сто беларускай літэратуре. І зараз-же арганізуе ў суседніх вёсках Бацечках беларускую вечарынку: паставілі—паўтарылі „Зыянтэжанага Саўку“ і „Выбары старшыні“.

13.II.27 у вёсках Фастах старшыня Гуртка Анастазія Шумская прачытала лекцыю аб гісторыі беларускай.

20.II.27 Гурток арганізуе лекцыю ў Парослах, якую прачытаў грам. Пётра Цесьлю на тэму: што нас Беларусаў між сабою лучыць, а што дзеліць?

Прыгатавляюцца і новая вечарынка, стаўляць будзем „Пушкуну шчасціця“. Усё было-бізгорш, але людзей, дайце людзей! хоць па аднаму на вёску, людзей, каторыя-бідзіна узяліся за работу! Верхаводаў патрэба, верхаводаў!

З жыцьця пад Польшчай.

Паседжанье Сойму.

1 г. сакавіка Сойм прыступіў да галасавання над рэзолюцыямі якія паступілі да бюджetu на 1926—28 год. Да чацвёртай часткі бюджету прэзыдуму Рады Міністраў прынята рэзолюцыя пас. Лыпацевіча (Вызваленне) у справе хутчайшай чыннасці Адміністрацыйнага tryбуналу так, каб разгляд сіравы там мог закончыцца найдалей у працягу трох месяцаў. М. С. Вайск. прынята рэзолюцыя пас. Дубеля ў справе лагоджання ў признанні інвалідзікі рэнтаў і зачінення афіцэраў эмерытаў польскага войска да першай катэгорыі льготнасці.

Далей Сойм прыступіў да разгляду ўставы аб прызыве новабранцаў. Рэфэрэнт з задавальнем сцвярдзіў, што ў гэты гад польскія клубы ня будуть распачынаць дыскусіі над гэтаю ўставаю, уважаючы абарону дзяржавы за неабходную якай не падлягае сумліву.

І праўда, пасыль заявы пас. Назарука (Укр.), што клуб яго будзе галасаваць проці ўставы, устава была прынята ў другім і трэцім чытанні; проці ўставы галасавалі слав. меншасць, Немцы і некаторыя радыкальныя групы. За ўставай галасавалі Жыды, уся правіца і тыя лявіцоўская клубы як „Str. Chlop.“, Вызваленне і Клуб Працы, якія падтрымліваюць сучасны ўрад.

Пас. Дубановіч выступіў з востраю працмовою проці ѿчышнага ўраду, а пасол Маліноўскі дамагаўся заканчэння справы аб выражэнні недаверу міністрам Незабыткоўскаму і Мэйштовічу.

Справа выбарнага закону.

На паседжанні соймавай канстытуцыйнай камісіі 2 г. сакавіка прадстаўнік ўраду заявіў, што ўрад ня маючы паўнамоцтва на выданьне дэкрэту аб зьмене выбарнага закона, лічыць патрэбным выданьне, ужо знача Соймам, адумысловай уставы, але-ж дзеля таго, што справа зьмены выбарнага закона цікавіць ўрад, дык каб не ўчыніць яшчэ большай разбежнасці даваць свайго пятага (бо ўжо ёсьць чатыры), праекту ня хоча.

Рэфэрэнт пас. Гломбінскі (эндэк) суміруючы ўсе працазыцы ў гэтым справе прадставіў як агульную адзнаку ўсіх працазыцы ўмкненні да зъмяншэння лічбы паслоў і да забясьпичэння польскага прадстаўніцтва на ўсходніх землях, што па яго думцы, ёсьць зусім справядлівым.

У дыскусіі якай падсталя, лявіцоўская клубы становічна выказаліся проці праектаў зьмены выбарнага закона ставячы бязумоўную апазыцыю.

Пастановы суда ў справе пасла Ваявудзкага.

Маршалкоўскі суд у справе пасла Ваявудзкага на паседжанні 28 лютага г. г. вынес гэтакую пастанову:

Маршалкоўскі суд у справе разгляду запідаў паслу Ваявудзкаму ў артыкуле „Glosu Prawdy“ ў тым што „ён будучы паслом ў працягу доўгага часу спаўняў функцыі платнага конфідэнта (агента) дэфэнзыўны і як конфідэнт даваў дэфэнзыўны паміж іншым інформацыі аб сваіх соймавых калегах“, па разглядзе матэрыялаў прадстаўлівших віцэ-прем'ерам Бартлемі па выслушанні 22 сьведкаў на 13 сваіх паседжаннях, а таксама пасыль разгляду іншых дакументаў, суд абвяшчае, што не даведаўся, ці п. Сыльвестар Ваявудзкі як пасол выпаўняў функцыі конфідэнта (агента) г. зв. дэфэнзыўны, а таксама, ці атрымоўваў у характэре гэтага нагароду.

Суд устанавіў што п. Ваявудзкі, як пасол, аж да студзеня 1924 году быў для беларускіх спраў

даверанай асобай II аддзелу генеральнага штабу ў нацыянальному рэфэрэнце ўвідэнцынага пададзелу. Паміж іншым даваў інфармацыі аб палітыцы Беларуснага пасольства Клубу ў Сойме і аб некаторых беларускіх паслох. Атрымоўваў з нацыянальнага рэфэрата гроши выдаючы съпіскі. Суд устанавіў, што пас. Ваявудзкі выдаваў гэтыя гроши частковы на ўтрыманьне сваіх інфарматараў, а частковы на палітычную і выбарную работу на тэрыторыі чатырох павоначна-ўсходніх ваяводстваў, у месцах якіх і сам кандыдатаваў у Сойм.

Дык вось іначай—пасол Ваявудзкі вёў для некага карыснай працу, але-ж выдаваў Беларускіх паслоў калі не цывільной, дык вайскоў даў дэфэнзыўне, а за гэта мы яму можам падзякаўца толькі ліхам. Паглядзімо, што скажа на гэта Луцкевіч!

НАВІНЫ.

Беларуская лекцыя ў Інстытуце. Чарговую лекцыю прачытае інж. Л. Дубейкоўскі ў Інстытуце (Завальная 6—5) у нядзелю 6-га сакавіка а б гадзіне ўвечары на тэму аб Беларускім стылю ў будаўніцтве.

Рада Інстытуту. На нядзелю 20 сакавіка а 11 гадзіне мае быць склікана ў Вільню Рада Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры. Паміж іншымі справамі мае разглядацца справа змены статуту Т-ва.

Прачытаныя лекцыі. У суботу, 26 лютага прыпадлі пятыя ўгодкі съмерці выдатнага беларускага пісьменніка Антона Лявіцкага (пэзідэнтам Ядвігін III.) З гэтае прычыны была прачытана лекцыя аб творчасці Ядвігіна III. Присутны ўшанавалі памяць памёршага Мастака слова — ўстананьем.

У нядзелю 27 лютага ў памешканні Інстытуту была прачытана лекцыя грам. I. Зянюком на тэму: „Зямельныя адносіны на Беларусі і аграрная палітыка канца XIX стагоддзя“.

Пачаўшы сваю лекцыю ад скасавання прыгону лектар даў аўдыторыі гістарычны нарыс зямельных адносін на павоначні часоў. Пасыль агаварыў зямельныя адносіны некаторых старонак Эўропы, а таксама і сучасныя рэформы якія праведзяны ў балшавіцкіх і іншых дзяржавах.

Лектар не памінуў і польскія рэформы, якія з гучнае ў 1920 годзе цяпер зрабіліся толькі „уставай аб парцеляцыі і асадніцтве“.

Вечар пам. А. Гаруна. На 12 сакавіка ў памяць паэта Алесі Гаруна з прычыны 40-ых угодкаў яго нараджэння цэнтральны Гурток Беларускага школы ладзіць вечар.

Беларускія Коопэратыўныя гандлёвые курсы. У апошні панядзелак, распачаліся коопэратыўна-гандлёвые курсы, на ладжання Беларускім Інстытутам Гаспадаркі і Культуры.

На курсах ужо поўны камплект сдучачоў, новыя кандыдаты не прыймаюцца,

Новыя часопісы. Польская група г. зв. „krajowców“ маніцца выдаваць гасп.-літэр. часопіс: „Беларускі Дзень“.

Ёсьць весткі што філэлёгі Янка Станкевіч і Дварчанін у хуткім часе прыступаюць да выдання часопісу ў беларускай мове.

Яшчэ асуд беларускага рэдактара. У чэрвін, 24 лютага ў Віленскім Апэляцыйным судзе разглядалася справа быўш. рэд. часопіса „Сялянская Праўда“ авбінавачанага па 129, ч. II, 154, ч. I і 263, ч. I арт. К. К.

Пасыль гадзінны нарады суд прыгаварыў рэд. Войціка на год вастрагу, з зачіненнем у лік кары з адзінаццаці адседжаных восем месяцаў прэзвэнцыйнага арышту.

Аб адкладанні вайскове службы. Той новабранец, які з'яўляецца адзін работнік сям'і мае пава згодна з арт. 53-а прасіць аб адлажэнні яму вайскове службы. Тэрмін складання аб гэтым просьбаў ўжо распачаўся. Просьбы павінна падаць таксама і тыя, якім у леташнім годзе была адложана служба. Просьбы трэба падаваць да дня ўрадавання камісіі, бо калі хто спозніцца, дык яго просьба ня будзе пасыль прынята.

Высяленне літоўскага ксяндза.

1 г. сакавіка згодна пастановы віленскага ваяводы, съянцінскі староста высяліў з польскай тэрыторыі да Літвы пробашча парафіі Лукшты кс. К. Шымашыса, за працу сярод Літвіноў у нацыянальным духу.

Судовая справа украінскіх паслоў.

Судовая справа ўкраінскіх паслоў: Паўла Васынчука, Максіма Чучмая і Сяргея Казіцкага, якія вінавацца за прамову ў Пачаеве, мела быць разгледжанаю 28 лютага ў Брэсці на выездной сесіі віленскага Апэляцыйнага Суду, але-ж з прычыны няўкі съведкаў

Што дзеецца ў съвеце?

Пашана с. п. д-ру Басановічу.

Літоўскі паштовы ўрад пастановіў дзеля ўшанавання с. п. д-ра Басановіча выдаць новыя паштовыя значкі па 15, 20, 50 і 60 цэнтаў.

Конгрэс падняволеных народаў.

У бельгійскай сталіцы Брюкселі адчыніўся міжнародны конгрэс падняволеных народаў Эўропейскім і іншымі калёністымі.

На парадку дня кангрэсу стаяла пытаньне аб падтрыманні вызвольнага руху ў калёніях аб пагоджанні вызвольнай барацьбы ў рожных калёнізаваных краёх.

Ваенная палітыка Францыі.

Пэнлевэ ў размове з карэспандэнтам „Рэйт Парізіен“, прадстаўляючы ўрадавы праект вайсковай арганізацыі Францыі, адзначыў, што ваенная палітыка Францыі мае чиста абаронны характар і як гэтак, дык ня можа стаяць на перашкодзе вялікім агульным імкненням да агульнага маральнага разбораення (разаружэння). Францыя імкнецца да гэтых мэтаў гэтак сама, як і іншыя старонкі Эўропы.

Прадстаўнікі палітыкі гавораць адно, а роўніца іншое.

Вясенняя сесія Ліги Народаў.

7-га сакавіка мае распачацца вясенняя сесія Ліги Народаў. Старшынёю мае быць — нямецкі міністар Штрэзэман.

На парадку дня, згодна праектаванай павестцы, стаіць нешта больш цікавым для Польшчы: 1) перагляд правой высокага камісара ў Гданську ў галіне прывозу і перахоўвання вагенных матэрыялаў на тэрыторыі Гданська. Дык ці ня будзе падняты канфлікт між Гданском і Польшчай на нова? 2) Жалобы нямецкай меншасці ў польскай Сілезіі на школьні ўціск з боку польскіх улад.

Расейска-Балтыцкі дагавор бяспечнасці.

Латвійскі міністар замежных спраў Зеленс прыбыў у Эстонію ў мэтах аддаць візыту эстонскому мін. замежных спраў Ацкелю і адбыць з ім канфэрэнцыю у бягучых справах, галоўнае ў справах дагавору з Радавай Расеій аб ненападанні (аб неагрэсіі).

Адказ Рад. Расеі на ноту Англіі.

Адказ ураду Рад. Расеі на ангельскую ноту, падпісаную Літвінавым, даручаны ангельскому прадстаўніку ў Маскве.

Нота гавора, што чынныя ў працягу трох з паловаю гадоў ураду Рад. Расеі закіды ангельскім урадам ад часу падпісання дагавору ў 1921 г. з прычыны відоначнага пагвалчэння гэтага дагавору, не былі абавязаны канкрэтнымі фактамі. На выказаныя ў англійскай ноте факты — публічных выступленій радавых дзеячаў унутры радавай дзяржавы і прэсавых артыкулаў проці Англіі, нота адзначае, што паміж Рад. Расеі і Вялікай Брытаніяй (Англіяй) няма ніякіх дагавораў, якія аблічоўвалі-б сваю слову і друку ўнутры краю абедзьвёх дзяржаваў.

У далейшым працягу нота падае цэлы рад фактаваў аб варожых выступленіях проці Радавай Расеі сябраў ангельскага ўраду, Біркенгіда, Чэрчыля, Эмэр Тур Эванса. Нота напомніае, што ненармальнасць англіцка-радавых адносін ёсьць рэзультат таго, што ангельскі ўрад ухілецца ад міжнародных нормаў і звычайу адносна Рад. Расеі.

Нота канчаецца ўвагаю, што пагроза сарвання адносін ня можа нікога запужаць у Радавай Расеі. За звычайнае сарванье гандлёвых дагавораў а таксама і іншых адказным будзе англіцкі ўрад. І на канчатку нота запаўняе нязменную ахвоту аб прадоўжанні супайнай палітыкі.

Барацьба ў Мароку.

Згодна вестак з Рабату гішпанскія вайсковы аддзелы мелі бойку з паўстанцамі племяні Клятма, якое ў поўным складзе ўзбунтавалася. Гішпанцаў 30 забіта.

**Ніколі не зністажай газеты,
прачытаўши дай ле суседу.**

Да нас пішуць.

Жыцьцё польскага асадніка.

Асаднік Р—кі, як ахвотнік польскага арміі, атрымаў у 1922 годзе з разпарцеляванага ў той час маёнтку З. Радзівіла 20 гектараў добраў зямлі, 1200 злотых грошавай запамогі і дрэва на будаванье. Да таго асаднік Р—кі служыў сторожам у пейкага графа, але ж атрымаўшы гэтакі „гасцініц” узяўся за земляробства, каб вучыць нашага селяніна, толькі ня даў Богу на гэта розуму. Дрэва так парэзваў, што вышла толькі хата і то бяз сяней. На 1200 злотых распачаў гандаль конямі ды каровамі, але ці ж можа быць пансікі сторож гандлярам?

Дык і дагандляваўся, што астаўся з аднай благою кабылкаю, ды кароўкаю — козачкаю. Зямлю праз два гады аддаваў на часткі, дык тагды меў хоць хлеб, а калі узяўся сам за гаспадарку, дык цяпер сям'я галадуець ды прымушана ісці на пабочныя заробкі. З добрае зямлі зрабілася пустка, а да гэтага і тое збожжа, якое збярэ аддае Жыдом за даўгі, бо любіць выпіць.

Пэўна, што п. Р—кі прыдзеца ісці ізноў на службу да графа, як толькі не дастане „пазыкаў”. За шэсць гадоў гаспадараўні ён ня прыбудаваў нават сяней, а ваду, дык бярэ з суседніх студні! З усяго багацця толькі і ёсьць „радавітая пыха”, бо заўсёды у гутарцы называе сябе „панам Р—кім”. Пакрыўшы сябе слава нядобрата чалавека, пап. Р—кі ніякіх інтарэсаў з нашымі сялянамі завясыці ня можа. Дык вось, якою „культураю” маюць на мэце надзеляць нас польскія асаднікі!

К. М.

Благі пастар, в. Шкуньцікі, Гарманоўскай вол.

У вёсцы Шкуньцікі, Гарманоўскай вол. жыве пастар, які крыйдзе сялян як можа. За шлю бярэ па 40 злотых, за пахаванье па 5 пудоў ўжытка. Дзеля ілюстрацыі вось некалькі здарэнняў. Хлапец з вёскі Балтрамеі (тэй самай гміны) прыехаў даяго браца шлюб. Ни меў ён больш гроши як 10 зл. Даведаўшыся аб ягонай суме, пастыр сказаў, што ён ня пойдзе і ў царкву за 10 зл. Нічога лепшага не зарадзіўшы пашоў малады шлюб.

У вёсцы Велянці памёрла адна кабета, якая мела ўжо 98 гадоў. Сын яе Янка паехаў за пастыром, каб памаліўся за яеную душу ды пахаваў. Загадаў бацька платы 10 рублёў золатам, але калі Янка гэтай сумы ня даў, (даў ён толькі 5 пудоў ўжытка), дык замест ехаць на хаўтуры, паехаў ён лячыць кабылу, кажучы, што нябошчыца нігде ня дзеніцца, а кабылу трэба лячыць. Дык вось сялянін, не дачакаўшыся пастыра, мусіў хаваць кабету бяз духоўніка.

Стары Хрэн.

Зладзею́ка з Белавежы.

Зіма ў нас сёлета ўдалася. Купцы, што сякучь лес, гуляюць і веселіцца ў быўшым царскім палацы ад раніцы аж да вечара, музыка грыміць... А вось калі пільні заснавалася вёска, ці ляпей сказаць вуліца, пад назовам Зладзею́ка; хто ня ведае той ваколіцы, той падумае, што тут жывуць самі зладзеі. Але ж не! Тут згрудзілася сялянства: як польскіе так і беларускіе, якое змусіў сучасны гаспадарскі крыйзіс пакінуць сваю родную вёску і шукаць хлеба калі пільні, смалярні і калі ўсяго таго, што дае дзед—лес. Вырастоўшы адзін за адным дашчаны дамкі ў Зладзею́цы. Хто меў тутка загончык, які зямлі, прадае яго пад будову. Кожны ідзе ў пільню і варочаецца дамоў з кавалкам дошкі, як той муравей, каб залатаць сваю дзюравую будынку, каб штось змайстрыць у сваіх гаспадарцы. Благія языкі кажуды, што гэта ўсё крадзецца і вось далі вёсцы назоў Зладзею́ка. Хто ведае дзе прайда. Прайда толькі тое, што сяляніну — работніку трэба працярміць сябе, жонку і дзяцей за 3 зл. 20 гр. у дзень, які дастае ён з пільні.

Пакуль гудзяць гудкі, пакуль зывініць піла на пільні, уядоўшыся сваімі зубамі ў дела волата — дрэва, ды шуміць яшчэ дзед—лес, датуль жыве і Зладзею́ка.

Сонурак.

Усюды крадуць.

(Тэлеханы, Косаўскага пав.).

У нашым мястэчку ёсьць паштовы ўрадац, які вельмі блага ўрадуе. За папярэдняга паштара, якога ўрад ня любіў на пошту часта даведавалася кантроля, а за часоў апошнія гады ніколі не і відаць ня было. Але веся на пошце робяцца нядобрая справы: калі тады ні аб якой праражы ня было чуткаў, дык цяпер сталі прарадаць на пошце то мяшок з лістамі, то даліры разам з „полецонам”, а нарэшце прарадаць скуча з пакунку адрэсаванага на імя Левіна.

Дык вось, апошняя справа вышла на верх. Паліцыя саставіла пратакол і справа мусіць пададзе ў суд. Да гэтага далучылася справа заўезнога лісту на імя Дзегцярыка з пяцьцю даларамі, які таксама быў прарадаў. Паштар хітрыц і кажа, што здарэнне гэтае было тады, калі ён адлучыўся ў Віленскую Дырэкцыю Пошты і Тэлеграфаў, але гэта ня праўда. Аб скуры ён кажа, што купіў у нейкага добра адзетага чалавека і прыгэтам паказвае на съведку Мікалая Лазюка. Але трэба спадзявацца, што праўда станецца па беларускай прыказцы: колікі вяроўку ня ві, а канец усё будзе.

Падзел спадку.

Памёр у мінулым годзе адзінокі права-слыны свяшчэннік у прыходзе Рабунь, Ка-сцянеўскай гміны. Скарбу ад яго астаўся вядома як ад папа досьць значна, а за адсутнасцю простых спадкаберцаў, вось такім зрабіўся айцы суседніх прыходаў. Жывёлу і адзежу яны падзялілі хутка за малітвы за душу нябошчыка. На астатні скарб, як бульбу ў ямах, сена і зярно, назначылі дану, па якой трэба прадаваць, а гроши аddyаваць крывацкаму благачыннаму. Прыхаджане ніяк ня могуць зразумець і згадацца з гэтакім парадкам; па іх думках усё гэта, а асабліва корм, павінны быць прыналежным да царквы прыходу, у які пэўна будзе падзелены на пастыры і на ліцаца.

Квактун.

Сяляне і работнікі!

прысылайце ахвяры на палітычных вязняў!

Вельмі шмат асоб ужо прайшло праз вакторогі, яшчэ больш дагэтуль сядзіць у вакторогах і невядома як шмат асоб можа яшчэ трафіць у вакторог за свае палітычныя і нацыянальныя ідэі.

Усе тыя, што цяпер на волі павінны помніць аб вязнях, нашых братох або суседзях і памагаць ім матэр'яльна. „Сялянская Ніва”, пачынаючы ад гэтага дня, адкрывае прыём ахвяр на палітычных вязняў.

Усе прысланыя ахвяры будуць перадавацца палітычным вязням, а справа здавацца будзе друкавацца ў газэце. Дык кожны, каму дорага адраджэнне Беларускага Народу, каму дорагі змагары за беларускую нацыянальную ідэю, каму дорагі палітычныя вязні Беларусы, спяшыцца прыслыць у рэдакцыю хоць маленечку ахвяру.

За Вашыя прысланыя грошы будуць вам удзячны палітычныя вязні.

Грошы можна прыслыць на адрэс: Wilno, Zawalna 6 m. 5. Рэдакцыя „Сялянскай Нівы“.

НАШАЯ ПОШТА.

Карпуносу. — Другі паслалі.

Пагулянскому Т., Таракану М., Савельеві Цім.: — Праграму, інстр. і заявы паслалі.

К. Маркаву: — Напішыце дакладна аб выпадках, ад каго і калі пастыр жадаў вялікай заплаты.

П. Кабаку: — Упісалі Вас на дадатковую карту.

Сончыку А., Пятроўскому М., Туру П., Галубовічу К., Патерусе С., Баярні Я., Вайкоўні А., Гілю П., Гайдуку П., на Алешанку скр. № 19, Карповічу Т., Барташу, Дарафееву Я. — пробны нумар паслалі.

Т-му Бел. Школы ў Клецку — 15 экз. газэты пасылаюць; І. Кухарчыку, Т. Пагулянскому, М. Таракану, К. Арцукевічу, А. Беганскому, А. Катовічу — газэту пасылаюць.

Дасталі ад:

Бабруйскага Пётры — 5 зл.; Гаруса Пётры — 3 зл.

Марцінкевіч Ольгі, Місуні Васілія, Амельяніновіч Ганалі — па 2 зл.

Храноўскага Уладыслава, Карабана Ульяша — па 1 зл.

ПРЫЙМАЕЦЦА ПАДПІСКА